

PRAVNA REGULACIJA NA TEHNOLOGIJI TEMELJEČIH POSLOVNIH MODELOV V DELITVENI EKONOMIJI

REGULATION OF TECHNOLOGY-BASED BUSINESS MODELS IN SHARING ECONOMY

Saša Zupan Korže²⁹⁶

DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2018.766>

Povzetek: Namen prispevka je raziskati, kakšni pravni problemi nastajajo zaradi dejavnosti turistične nastanitve in javnega prevoza oseb, ki se izvajata preko Airbnbjeve oziroma Uberjeve platforme in kakšne so njihove dosedanje rešitve v različnih geografskih okoljih: v ZDA, v EU in v Sloveniji. Raziskava je potekala od novembra 2017 do marca 2018. Podatke smo zbrali iz sekundarnih virov in jih analizirali s pomočjo različnih metod: deskripcije, kompilacije, primerjave, analize vsebine in sinteze. V raziskavi smo ugotovili, da sta Airbnb in Uber s svojim poslovnim modelom temeljito preoblikovala tradicionalno pojmovanje turističnih nastanitev in javnih (taksi) prevozov potnikov, kar je povzročilo pravna trenja v navedenih sektorjih. Očitki, da poslovanje preko platform ne poteka v celoti v skladu z obstoječimi sektorskimi predpisi, so utemeljeni. Tako v ZDA kot v EU se vrstijo sodni procesi in ukrepi držav in lokalnih oblasti, da se za udeležence, ki poslujejo preko obeh platform, izključno upošteva obstoječa sektorska pravna regulacija. EU je ob splošni obravnavi delitvene oziroma sodelovalne ekonomije državam članicam predlagala "mehkejši" regulativni pristop: preveritev, ali so obstoječi predpisi v novih družbeno-ekonomskih pogojih še smiselni in razbremenitev sektorjev z nepotrebnimi administrativnimi bremenmi. V Sloveniji je "Airbnb nastanitveni sektor" povzročil podobne težave kot drugod. Država se je odločila, da ga razume kot "tradicionalni nastanitveni sektor", katerega udeleženci morajo upoštevati vse obstoječe predpise o oddajanju turističnih nastanitev. Uberjevih storitev prevoza v Sloveniji še ni, ker sektorski pravni okvir zanje še ni sprejet. Raziskava pomeni prispevek k literaturi o delitveni oziroma sodelovalni ekonomiji in težavah novih poslovnih modelov v obliki P2P platform.

Ključne besede: delitvena ekonomija, sodelovalna ekonomija, poslovni modeli, P2P platforme, Airbnb, Uber

Abstract: The purpose of the paper is to investigate the legal problems arising from the activity of tourist accommodation and public transport carried through Airbnb and Uber platforms and to present what solutions have been adopted in different geographical environments: in the USA, in the EU and in Slovenia. The research was conducted from November 2017 to March 2018. Data were collected from secondary sources and analyzed using various methods: description, compilation, comparison, content analysis and synthesis. The results shows that Airbnb and Uber business model thoroughly transformed the traditional notion of tourist accommodation and road public transport, which resulted in legal issues in those sectors. The complaints that the business through the platforms is not fully in line with the existing sectoral regulations are justified. In the US and in the EU, judicial processes and actions by the state and local authorities toward Airbnb and Uber are in place. It is demanded that the actors operating through both platforms strictly respect the existing legal framework of both sectors. After thorough discussion on sharing / collaborative economy, EU proposed to the Member States a "softer" regulatory approach: verifying whether existing regulations are in the new

²⁹⁶ Vanadis d.o.o., Kamnikarjeva 13, 1291 Škofljica, Slovenija

socio-economic conditions still necessary and reducing the unnecessary administrative burdens in both sectors. In Slovenia, the “Airbnb accommodation sector” has caused similar problems than elsewhere. The state has chosen to regard it as a traditional accommodation sector, which must comply with all existing regulations. Uber transport service has not entered in Slovenia yet, because the sectoral legal framework has not been amended. The research contributes to the existing literature on the sharing / collaborative economy and opens a debate on difficulties of new business models in the form of P2P platforms.

Key words: *sharing economy, collaborative economy, business models, P2P platform, Airbnb, Uber*

1. UVOD

V zadnjem odboju tretje tehnološke revolucije so osebni računalniki in internet vplivali na oblikovanje novih poslovnih modelov [1]. Poslovanje z uporabo internetne tehnologije se je v 90. ih letih 20. stoletja najprej uveljavilo v sektorju trgovine (e trgovina) in v sektorju turizma (on-line turistične agencije, rezervacijske platforme za turistična nastanitve), po prehodu tistočletja pa se je razširilo tudi na druge storitvene dejavnosti npr. prevoz, manjša popravila, menjave ipd.

Nekatera podjetja, ki so začela s poslovanjem kot inovativna zagonska podjetja, so se razvila v velike poslovne sisteme. Večina njih se je zaradi inovativno postavljenih poslovnih razmerij soočila s pravnimi in davčnimi problemi. Obstoječi pravni predpisi, ki so urejali določen sektor, niso bili – oziroma še vedno niso – prilagojeni novemu poslovnemu okolju, ki ga tehnološke korporacije soustvarjajo skupaj s uporabniki njihovih platform [2]. Korporacije, ki so nastale v 90.ih letih preteklega stoletja, in so še vedno prisotne na trgu, so pravne težave že rešile (npr. PayPal, Amazon, eBay, spletne turistične agencije ipd.). Pri korporacijah s krajšo dobo poslovanja (do 10 let), ki omogočajo poslovanje preko spletnih platform, pa reševanje pravnih izzivov še poteka. Tak primer sta npr. podjetji Uber in Airbnb.

V prispevku iščemo dogovor na raziskovalno vprašanje, s kakšnimi pravnimi težavami se soočata Airbnb in Uber ter udeleženci njihovih platform v Evropski uniji in v Sloveniji.

2. TEORETIČNI OKVIR

Sočasno s podjetji, ki so svoje poslovanje zasnovala na tehnoloških platformah z namenom, da bi z njimi povezovala ponudnike izdelkov in storitev ter povpraševalce po njih, se je razvila tudi nova terminologija. V 90.ih letih preteklega stoletja so se pojavili izrazi kot npr. poslovni modeli, e trgovina, platforme, ki povezujejo posameznike (angl. peer-to peer, v nadaljevanju: P2P), tehnološke platforme ipd. V letih po 2010 najprej v strokovni in nato tudi v akademski literaturi zasledimo izraze kot npr. delitvena ekonomija (ang. sharing economy) [3], [4] oziroma sodelovalna ekonomija (ang. collaborative economy) [5], spletna ekonomija (ang. networked economy) [6] ipd.

Navedeni izrazi se – tako kot tehnologija – razvijajo, zato se akademiki in strokovnjaki še niso uspeli poenotiti, kako posamezen izraz opredelimo oziroma za katere primere ga uporabljamo. Ker se je izraz poslovni model pojavil sočasno s komercialno uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije [7], so poslovne modele, ki temeljijo na njej, označevali izrazi kot

npr. poslovni modeli, ki temeljijo na tehnologiji [4] (ang. technology-based business models) oziroma na internetu (ang. internet-based business models), tehnološke platforme ipd.

Glede na tržno strukturo tehnološke platforme lahko povezujejo posameznike – P2P – ali pa poslovne subjekte s posamezniki (ang. business-to customers – B2C); po tržni usmerjenosti so lahko usmerjeni na pridobivanja dobička (angl. for-profit) ali pa tudi ne (non-profit) [8].

Nekatere od P2P tehnoloških platform uvrstimo v skupino delitvene oziroma sodelovalne ekonomije. Odgovora na vprašanje, kaj je delitvena oziroma sodelovalna ekonomija in katere od P2P tehnoloških platform uvrščamo mednje, še zdaleč nista preprosta [8]. Botsman [9] ugotavlja, da izraza delitvena in sodelovalna ekonomija v praksi označujeta različne stvari, čeprav se ti dve besedi v literature in praksi pojavljata kot sopomenki.

Evropska skupnost (v nadajevanju: EU) v dokumentih o P2P platformah od leta 2016 dalje uporablja izraz sodelovalna in ne več delitvena ekonomija. Sodelovalno ekonomijo EU razume kot poslovne modele, katerih osnova so tehnološke platforme. Te ustvarjajo odprt trg za občasno uporabo sredstev in storitev, ki jih zagotavljajo posamezniki [11]. Sodelovalno ekonomijo obravnava v okiru štirih P2P sektorjev, ki vključujejo tudi nastanitve (Airbnb) in prevoze (Uber).

Novi načini poslovanja povzročajo v praksi, še posebej v tradicionalno urejenih sektorjih kot sta turistična nastanitve in prevozi oseb, nasprotovanje med obstoječimi ponudniki (npr. med hotelirji in taksisti) ali trenja v lokalnem okolju (npr. v centrih mest v primeru kratkotrajnih turističnih nastanitvev) [10]. Podjetja z novimi tehnološkimi rešitvami so tarča očitkov, da, bodisi podjetja sama ali pa udeleženci njihovih platform, ne upoštevajo obstoječih sektorskih in drugih pravnih pravil, da njihova poslovna praksa pomeni neloyalno konkurenco, predvsem zaradi nižjih cen ipd.

Slednje delno tudi drži [2]. Obstoječa pravna ureditev je bila oblikovana in uveljavljena v poslovnem okolju, ki ni bilo prilagojeno tehnološkim novitetam. Zato je neizogibno, da z uvedbo novitet prihaja do trenj in določenih poslovnih ravnanj izven trenutno veljavne pravne regulative. Naloga regulatorja je, da pri reševanju pravnih izzivov novonastalih poslovnih modelov preveri, ali inovativne rešitve le niso spremenile poslovnega okolja v tolikšni meri, da dosedanja pravna ureditev ni več v funkciji varovanja javnega interesa [10].

3. METODOLOGIJA

Raziskava je potekala od meseca novembra 2017 do marca 2018. Podatke smo zbrali iz sledečih sekundarnih virov: iz obstoječih znanstvenih in strokovnih člankov o obravnavnih temah; s spletnih strani Airbnb in Uber, medijskih in spletnih novic o Airbnb in Uber, dokumentnih EU o delitveni oziroma sodelovalni ekonomiji in slovenskih predpisov o turističnih nastanitvah in o javnih prevozi v cestnem prometu. Pri analizi podatkov smo uporabili različne metode: analize vsebine, deskripcije, kompilacije, primerjave in sinteze.

4. REZULTATI

Rezultate raziskave predstavimo v treh delih. Najprej podamo pomembna dejstva o Airbnb-ju in Uber-ju. Nadaljujemo s predstavitvijo pravnih izzivov obeh korporacij v ZDA, EU in Sloveniji. Točko zaključimo s ključnimi ugotovitvami in smernicami EU za nadaljnje urejanje pravnih problemov Airbnb in Uber v državah članicah EU.

Poslovna modela Airbnb in Uber

Oba poslovna Sistema sta osnovno idejo o novem poslovnem modelu razvili v letu 2008 v San Franciscu, ZDA, komercialno pa uveljavili leto oziroma dve kasneje. Ker ne kotirata na borzi, nista dolžni javno objavljati podatkov o svojem poslovanju.

Airbnb

Trije soustanovitelji so leta 2008 na spletu potencilanim gostom v njihovem stanovanju začeli ponujati prenočitev na treh vzmetnicah z vključenim zajtrkom; s tem so se pridružili reševanju problema pomanjkanja tradicionalnih turističnih nastanitev v mestu. Po desetih letih je na Airbnb platformi nanizanih preko štiri in pol milijone različnih privatnih nastanitev za turistične namene [11] (sobe, stanovanja, apartmaji, vile, gradovi, hišice na drevesih ipd.) v preko 65.000 mestih v 191 državah po svetu [12]. Ponudbi in povpraševanju po "domovih" (ang. homes) sta se pridružili še ponudba doživatij in restavracij [13].

Saša Zupan Korže has upgraded her law studies at the Faculty of Law in Ljubljana with a postgraduate MBA at Clemson University, USA, and further with her doctoral thesis at the Faculty of

Economics and Business at the University of Maribor. Her over 30 years of work experience are in different business sectors and fields: a) in state administration and justice, b) in managing projects for privatization, restructuring, purchases and acquisitions of companies, c) managing the hotel company, and d) consulting, research and teaching. She links her professional knowledge and experience in the fields of law, management, entrepreneurship, economics, finance and tourism with academic work and research. She lectures at several faculties and colleges in Slovenia and constantly upgrades his professional and scientific competence.

Razlogi za izbor privatne nastanitve preko Airbnb so ekonomski (nižje cene) ter socialni (kuhinja, bivanje v lokalnem okolju, stiki z ljudmi ipd.) [14]. Tržna kapitalizacija korporacije znaša preko 30 milijon USD; zaradi obsega svoje ponudbe je Airbnb postal "mega platforma alternativnih nastanitev" [15].

Platforma *Airbnb Slovenija* je nastala 2011. Na njej je bilo prvo leto ponujenih 31 nastanitev v Ljubljani [16]. V marcu 2018 je bilo na Airbnb platformi v Ljubljani ponujenih že preko 1.500 domov [17], v Sloveniji pa kar preko 5.000 [18]. Natančno število ni znano, ker Airbnb podatkov ne razkriva.

Uber

Ustanovitelja Uber-ja sta idejo za mobilno spletno aplikacijo, ki povezuje potnika z voznikom na klic dobila ob dolgotrajnem čakanju na prevoz s taksijem [19]. Konec 2017 je bil Uber prisoten v 377 velikih mestih po svetu; ima 50 milijonov registriranih uporabnikov, 7 milijonov voznikov, ki v povprečju opravijo milijon prevozov dnevno. Njegova vrednost je ocenjena na 70 milijonov USD [20].

Slovenija je ena redkih držav, v kateri Uber taksi prevozov ni. V letu 2016 je Vlada s podjetjem Uber podpisala pismo o nameri o vstopu v Slovenijo. Za legalno poslovanje preko Uberjeve mobilne aplikacije je potrebno predhodno spremeniti obstoječo zakonodajo o javnem prevozu v cestnem prometu [21].

Pravni problemi Airbnb in Uber v ZDA, EU in Sloveniji

Airbnb

Ameriška velika mesta (New York, San Francisco idr.) imajo sprejete lokalne predpise, ki se nanašajo na prepoved ali omejitev kratkotrajnega oddajanja nastanitev. Zato je tovrstno oddajanje nelegalno, gostitelji pa večinoma ne plačujejo davkov od prihodka [2]. V raziskavi za leto 2014 so za New York ugotovili, so gostitelji v štirih letih pridobili preko 168 milijonov USD [22].

Tudi v metropolah EU centri mest zaradi Airbnb spreminajo svojo podobo, večina gostiteljev ne plačuje davka na prihodke in tudi ne turistične takse [23]. Zato je dejavnost večine gostiteljev preko Airbnb platforme nelegalna. Nekatero evropske metropole so že sprejele ukrepe za omejevanje kratkotrajne oddaje bivalnih enot za turistične namene [24].

V Sloveniji je Vlada v letu 2016 Airbnb obravnavala v okviru delitvene oziroma sodelovalne ekonomije in skušala najti ustrezne rešitve za vzpostavitev poslovanja uporabnikov Airbnb platforme po legalni poti [25]. Vendar se je pojavljalo vse več ponudnikov turističnih nastanitev, ki so preko Airbnb oddajali po več stanovanj in niso spoštovali pravnih predpisov, ki veljajo za to področje (Zakon o gostinstvu in druge predpisi). Poleg tega od prejetih prihodkov niso plačevali davkov, gostov niso prijavljali in ne plačevali turistične takse [26]. Ministrstvo, pristojno za turizem je objavilo podatek, da je bilo v letu 2016 preko Airbnb ustvarjenih 164.000 nočitev, gostitelj pa je prejel povprečno 2.000 prihodkov [26]. Konec leta 2017 se je Vlada RS odločila, da šteje oddajanje stanovanj preko Airbnb kot dejavnost turistične nastanitve, za katero morajo imeti gostitelji izpolnjene vse pogoje veljavnih predpisov.

Uber

Povezovanje potnikov in voznikov preko Uberjeve mobilne aplikacije je v ZDA že leta 2013 povzročilo resne zaplete v sektorju. Uberjevi vozniki so s tožbami v različnih državah ZDA zahtevali od korporacije, da jim prizna status zaposlenega in ne pogodbenega partnerja. Sodišča niso enotno razsodila, zato sodni procesi še vedno niso zaključeni [27].

V EU so oster boj Uberju napovedali taxi vozniki v Barceloni, ki so leta 2014 s tožbo na Evropskem sodišču zahtevali odločitev o tem, da Uber ni tehnološka platforma, temveč, da opravlja storitev prevoza. Evropsko sodišče je tožbenemu zahtevku decembra 2017 ugodilo [28]. Britansko sodišče je v tožbi zoper Uber njihovim pogodbenim voznikom že leta 2016 priznalo status zaposlenih [29].

Zaradi Uberjeve sporne poslovne prakse so nekatere države EU in nekatera mesta delovanje Uberja prepovedale oziroma sprejele take predpise, ki prevoz preko Uberja v celoti izenačujejo s pogoji taxi prevozov (npr. Bolgarija, Danska, Madžarska, Finska, Španija, Nizozemska idr.) [30], [31].

Storitve prevoza po Uberjevem poslovnem modelu v Sloveniji še niso mogoče. Vlada je spremembe zakona, ki bi to omogočale, so bile posredovane v javno obravnavo šele januarja 2018 [32].

Ugotovitve EU o pravnih izzivih sodelovalne ekonomije

EU je v letu 2015 in 2016 intenzivno raziskovala sodelovalno ekonomijo v štirih P2P sektorjih (nastanitve, prevozi, občasne storitve, dobrine) in pripravila ključni dokument z ugotovitvami in smernicami za nadaljnjo obravnavo – Agendo o sodelovalni ekonomiji [33]. Ocenjuje, da

sodelovalna ekonomija prispeva k ekonomiji EU od 160 do 572 milijard EUR. P2P platforme uporablja blizu 200 milijonov njenih državljanov, ki preko njih ustvarijo prihodek v višini 17,3 milijarde EUR.

EU se je pri obravnavi sodelovalne ekonomije osredotočila na dve ključni vprašanji:

- ali za dejavnosti, ki jih udeleženci P2P sodelovalnih platform uporabljajo, veljajo pravne zahteve za dostop na določen trg (npr. ali morajo prevozniki in gostitelji spoštovati pravne predpise sektorske zakonodaje);
- področje obdavčenja (ali so zavezani plačilu davka).

Dražave članice EU z nacionalno zakonodajo sektorje gospodarstva regulirajo na različne načine; nekatere države ureditev prepuščajo regionalnim ali mestnim oblastem. Zato tudi rešitve s strani EU ne morejo biti enotne. EU priporoča, da države članice rešujejo navedene pravne in davčne izzive od primera do primera. Pri tem naj upoštevajo, da novi poslovni modeli zahtevajo od držav članic ponovno preverjanje ustreznosti obstoječe sektorske regulative. Poenostavijo naj jih in prilagodijo novim ekonomskim razmeram in opustijo nepotrebna administrativna bremena, ki jih obstoječa regulative nalga izvajalcem (npr. licence ipd.). Udeleženci v dejavnostih, ki jih izvajajo preko P2P sodelovalnih platform, so prav tako zavezani plačilu davščin, še posebej, če opravljajo dejavnost kot profesionalci in ne kot individualne osebe. Kriterije za presojo določi vsaka država samostojno [33].

5. ZAKLJUČEK

Poslovni modeli, ki temeljijo na tehnologiji, so temeljito posegli v ustaljen način poslovanja in odprli vrsto pravnih vprašanj. V novih družbeno-ekonomskih odnosih pogodbenih partnerjev in posrednikov, ki uporabljajo tehnološke (P2P) platforme, poteka poslovanje v nekaterih segmentih tudi izven pravnih okvirov sektorske zakonodaje in drugih predpisov (npr. davčnih). Prihaja do obvodov obstoječih predpisov; Airbnb in Uber sta bila v zadnjem letu ali dveh najbolj pogosto izpostavljena primera navedenih ravnanj.

Gostitelji na Airbnb platformi pogosto ne spoštujejo predpisov lokalnih oblasti o prepovedi kratkotrajne oddaje stanovanj v najem, kršijo sektorske predpise o oddaji turističnih nastanitev, ne plačujejo lokalne turistična takse ali celo davkov na prihodek. Zato jim tradicionalni sektor očita nezakonito delo in nelojalno konkurenco.

Nelojalno konkurenco in nespoštovanje predpisov o prevoznih storitvah ter kršenje delovnopravne zakonodaje tradicionalni sektor očita tudi Uberju. Zato so nekatere države v EU in drugod po svetu na različne načine omejile sodelovanje udeležencev pri naročilu prevoza in njegovi izvedbi, ali Uberjevo platformo celo prepovedale. V spor med tradicionalno taksi službo in Uberjevim načinom prevozov je decembra 2017 poseglo Evropsko sodišče, ki je Uber prepoznalo kot izvajalca prevoznih storitev (in ne le kot tehnološko platformo, kot je svojo dejavnost zaogvarjal Uber). S to odločitvijo mora Uber v državah članicah EU upoštevati predpise držav članic.

Airbnb in Uber sta svoj poslovni model, ki temelji na tehnologiji, uveljavila v gospodarskih sektorjih (turistična nastanitev in taksi prevoz), ki sta strokovno dokaj nezahtevne narave. Tehnološki razvoj četrte industrijske revolucije (robotizacija, veriženje tehnoloških blokov, umetna inteligenca, internet stvari ipd.) poteka s smeri inovacij, ki bodo po zahtevnosti zdaleč presegle okvire Airbnb-jeve in Uber-jeve tehnološke platforme. Če družba in regulatorji nanje

ne bodo pripravljene, se poraja vprašanje, kakšno pravno vrzel bodo povzročile inovacije Industrije 4.0, ki bodo komercialno zaživele v naslednjih letih.

LITERATURA

- [1] Schwab, K. (2016), *The fourth industrial revolution*. Crown Business – Penguin Random House LLC, New York, NY unger, J. D., Wheelen, T. L. (2007) *Essential of Strategic Management*, Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, pp. 20-21.
- [2] Guttentag, D. (2015). Airbnb: disruptive innovation and the rise of an informal tourism accommodation”, *Current Issues in Tourism*, Vol. 18, Iss. 12, pp. 1192-1217. Dostop 20. 12. 2017 iz <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13683500.2013.827159?journalCode=rcit20>, <https://doi.org/10.1080/13683500.2013.827159>
- [3] Botsman, R. in Rot, R. (2010). *What’s Mine Is Yours. How collaborative Consumption is changing the Way We Live*. Harper Collins Publisher: New York, NY.
- [4] Botsman, R. (2015a). *Defining The Sharing Economy: What Is Collaborative Consumption And What Isn’t?* Dostop 16. 1. 2018 iz <https://www.fastcompany.com/3046119/defining-the-sharing-economy-what-is-collaborative-consumption-and-what-isnt>
- [5] EC European Agenda (2016). *Communication from the Commission to the European Parliament, the council, the European economic and social Committee and the Committee of the regions. A European agenda for the collaborative economy*. Brussels, 2. 6. 2016. Dostop 16.1.2018 iz <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16881/attachments/2/translations>
- [6] Oskam, J. in Boswijk, A. (2016). Airbnb: the future of networked hospitality business. *Journal of Tourism Futures*. Vol. 2, No. 1, pp. 22-42. Dostop 15. 1. 2018 iz <https://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/JTF-11-2015-0048>
- [7] Chesbrough, H. W. in Rosenbloom, R. (2002). *The Role of the Business Model in Capturing Value from Innovation: Evidence from Xerox Corporation's Technology Spin-Off Companies*. *Industrial and corporate change* 11(3). Dostop 12. 10. 2017 iz https://www.researchgate.net/publication/247989217_The_Role_of_the_Business_Model_in_Capturing_Value_from_Innovation_Evidence_from_Xerox_Corporation%27s_Technology_Spin-Off_Companies
- [8] Schor, J. (2014). *Debating the sharing Economy. A great Transition Initiative*. Dostop 15. 1. 2018 iz <http://greattransition.org/publication/debating-the-sharing-economy>
- [9] Botsman, R. (2015b). *Defining The Sharing Economy: What Is Collaborative Consumption And What Isn’t?* Dostopno 16. 1. 2018 na <https://www.fastcompany.com/3046119/defining-the-sharing-economy-what-is-collaborative-consumption-and-what-isnt>
- [10] Koopman, Ch.; Mitchell, M. in Therer, A. (2015). *The Sharing Economy and Consumer Protection Regulation: The Case for Policy Change*. *The Journal of Business, Entrepreneurship & Law*, Vol. 8, Iss. 2. Dosegljivo 16. 1. 2018 na <https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=22612509011700606607011802111312606505205704703209505712311401208808709208810212302709610105803202206205510809508101000011811511405409408102710002009702210411906806103805011002509510206411409500302600501907712707012712311512000001611506608612000607&EXT=pdf, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2535345>
- [11] Blecharczyk, N. (2018). *The Evolution Of Airbnb And How Global Travel Is Changing*, keynote presentation announcement on ITB, ITB Convention program, pp.12, viewed 8

- Marec 2018. Dostop 8. 3. 2018 iz <https://www.itb-convention.com/en/ITBBerlinConvention/Program/Event.jsp?eventDateId=475835>
- [12] About us n.d. Dostop 23. 2. 2018 iz <https://press.airbnb.com/about-us/>
- [13] Explore Airbnb b.d. Dostop 12. 2. 2018 iz <https://www.airbnb.com/>
- [14] Tussyadiah, I.P. in Pesonen, J. (2016). Drivers and barriers of peer-to-peer accommodation stay – an exploratory study with American and Finnish travelers. Current Issues in Tourism. Dostop 16. 1. 2018 iz <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13683500.2016.1141180>
- [15] Higley, J. (2018). Airbnb, labour concerns, tax reform lead exec forum. Hotelnewsnow from 2 March 2018. Dostop 2. 3. 2018 iz <http://www.hotelnewsnow.com/articles/275778/Airbnb-labor-concerns-tax-reform-lead-exec-forum>
- [16] Zabukovec, M (2017). Prebivalci mesta izgubljajo tekmo. Delo, 6. 9. 2017. Dostop 13. 3. 2018 iz <http://www.delo.si/novice/ljubljana/prebivalci-mesta-izgubljajo-tekmo.html>
- [17] Vacation rentals in Ljubljana b.d. Dostopno 1. 3. 2018 iz <https://www.airbnb.com/s/Ljubljana--Slovenia>
- [18] Find Apartments in Slovenia on Airbnb, b.d. Dostop 8. 3. 2018 [https://www.airbnb.com/s/Slovenia?listing_types\[\]=1](https://www.airbnb.com/s/Slovenia?listing_types[]=1)
- [19] Gi, Paul (2018). How Uber works and the pros and cons. Dostop 13. 3. 2018 iz <https://www.lifewire.com/how-does-uber-work-3862752>
- [20] How Uber Works (2017). How Uber works: Insight into the Business & Revenue Model. Dostop 13. 3. 2018 iz <https://jungleworks.co/uber-business-model-revenue-insights/>
- [21] Mlakar, N (2018). Kdaj pride Uber v Slovenijo, še ni znano. Delo, 4. 8. 2017. Dostop 12. 2. 2017 <http://www.delo.si/novice/slovenija/kdaj-pride-uber-v-slovenijo-se-ni-znano.html>
- [22] Shneiderman, E. T. (2014). Airbnb in the City. New York State Attorney General. Dostop 16. 1. 2018 <https://ag.ny.gov/pdfs/AIRBNB%20REPORT.pdf>
- [23] Oskam, Joaren (2018). The Future of Sharing in Europe's Metropolises: Basic data For Policy Makers. Predstavitev razisakve na TB Berlin , 7. 3. 2018
- [24] European Parliament Briefing (2015). The sharing economy and tourism. Dostop 16. 1. 2018 iz [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/595897/EPRS_BRI\(2017\)595897_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/595897/EPRS_BRI(2017)595897_EN.pdf)
- [25] STA (2016). Cerar napovedal urditev oddajanja stanovanj prek Airbnb. Dostop 12. 11. 2017 iz <http://www.delo.si/novice/politika/cerar-napovedal-ureditev-oddajanja-stanovanj-preko-airbnb.html>
- [26] Lončar, A (2017). Kaj delamo in kako hitro, da ne bi ubili Airbnb in Uber. SiolNet, 1 April 2017. Dostop 16. 12. 2017 iz <https://siol.net/novice/gospodarstvo/kaj-delamo-in-kako-hitro-da-ne-bi-ubili-airbnb-in-uberja-438623>
- [27] Alba, D. (2017). A short history of the many, many, many Uber screwed up. Dostop 12. 12. 2018 iz <https://www.wired.com/story/timeline-uber-crises/>
- [28] Court of Justice of the European Union (2017). Press release No. 136/17, Luxembourg, December 20, 2017. Judgement in Case C-434/1. Dostop 22. 12. 2017 iz <https://g8fip1kplyr33r3krz5b97d1-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/12/uber-ecj-press-release.pdf>
- [29] Kerr, D. (2016). UK court rules divers are employees, not contractors. Cnet, 28. 10. 2016. Dostop 23. 3. 2018 iz <https://www.cnet.com/news/uber-uk-court-ruling-drivers-employees-not-contractors/>
- [30] Rhodes, A. (2017). Uber: which countries have banned the controversial taxi app. Independent, September 22, 2017. Dostop 12. 3. 2018 iz

<https://www.independent.co.uk/travel/news-and-advice/uber-ban-countries-where-world-taxi-app-europe-taxi-us-states-china-asia-legal-a7707436.html>

- [31] Vinocur, N. (2017). European labor wins battle, not war, against Uber. Politico, December 20, 2017. Dostop 12. 3. 2018 <https://www.politico.eu/article/uber-ecj-ruling-european-labor-wins-battle-not-war/>
- [32] STA (2018). Ministrstvo z novelo odpira vrata Uberju v Slovenijo. Dostop 5. 2. 2018 iz <https://www.sta.si/2477855/ministrstvo-z-novelo-odpira-vrata-uberju-za-prihod-v-slovenijo>
- [33] EC European Agenda (2016). Communication from the Commission to the European Parliament, the council, the European economic and social Committee and the Committee of the regions. A European agenda for the collaborative economy. Brussels, 2. 6. 2016. Dostop 15. 11. 2017 iz <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16881/attachments/2/translations>